

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑
โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)
Curriculum Development on Learning management for the 21st century
using Professional Learning Community Approach. (PLC)

ชุลีพร สุระโชติ*

Chuleeporn Surachote

ปริญญา ทองสอน**

Parinya Thongsorn

สมสิริ สิงห์ลพ***

Somsiri Singlop

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

The Graduate School Burapha University, Thailand

Email: Chuleepornsu.chot@gmail.com

Received : July 8, 2019

Revised : August 10, 2020

Accepted : August 14, 2020

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ (๑) เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) (๒) เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) (๓) เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประจวบคีรีขันธ์ ๒ จำนวน ๓๐ คน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) แบบทดสอบความรู้, แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้, แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้, แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรม PLC, แบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรและแบบประเมินหลักสูตร สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบ t-test

* ดร.ชุลีพร สุระโชติ Dr.Chuleeporn Surachote บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา, ประเทศไทย

** ผศ.ดร.ปริญญา ทองสอน Assis.Prof.Dr. Parinya Thongsorn ที่ปรึกษา Advisor

*** สมสิริ สิงห์ลพ Instructor Dr.Somsiri Singlop ที่ปรึกษา Advisor

ผลการวิจัย พบว่า (๑) หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ประกอบด้วย เหตุผลและความสำคัญ หลักการของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของหลักสูตร โครงสร้าง/เนื้อหา แนวคิดและทฤษฎี กระบวนการพัฒนาครู กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อประกอบการฝึกอบรมและการประเมินผล ผลการประเมินหลักสูตรพบว่าทุกองค์ประกอบของหลักสูตรมีคุณภาพอยู่ในระดับมากตามเกณฑ์ที่กำหนด (๒) ผลการประเมินการใช้หลักสูตร พบว่า ผลการทดสอบความรู้ของครูหลังอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ ความสามารถของครูในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ ในภาพรวมอยู่ในระดับดี ทักษะการปฏิบัติกิจกรรม PLC ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเจตคติของครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ (๓) การประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ : การพัฒนาหลักสูตร; การจัดการเรียนรู้; ศตวรรษที่ ๒๑; ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

Abstract

This research aimed to (1) Develop learning management curriculum 21st century By using the Professional Learning Community (PLC) (2) to study the results of curriculum (3) Assessment of curriculum. The sample group in this study were 30 teachers under Lopburi Primary Education service area office 2. by purposive sampling. Research instruments comprised were 21st century using the Professional Learning Community (PLC) Curriculum, Knowledge assessment, Assessment ability for learning management, Activity Ability Assessment of professional learning community approach, an attitude test towards for learning management for the 21st and Evaluation curriculum test. The statistics used in the research were mean, standard deviation, t-test and content analysis.

The research results were as follows : (1) curriculum on learning management for the 21st century using professional learning community approach (PLC) have reason and importance, principles, curriculum objectives, structure, content and theory, training activities, Learning materials, assessment and evaluation, training schedule, and curriculum documents of Curriculum elements showed its quality at a high level (2) curriculum result the subjects' knowledge of teacher was higher than before training. Differences were

statistically significant at .05, Ability to manage learning was at a good level, Ability to practice professional learning community approach was at high level. And the subject' attitude was at the high level in every item. (3) Assessment curriculum was at the high level in every item.

Keywords : Curriculum Development; Learning Management; 21st Century; Professional Learning Community Approach. (PLC)

บทนำ

ทิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑ จะต้องจัดการศึกษาให้สนองตอบกับโลกในยุคปัจจุบันที่สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจและการเมืองเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น การศึกษานับว่ามีบทบาทสำคัญมาก เพราะเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของมนุษย์ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลกได้ อีกทั้งความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยียังเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้มนุษย์จำเป็นต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา และตลอดช่วงชีวิต^๑ รวมทั้งการพัฒนาที่ยั่งยืนที่มุ่งจะยกระดับคุณภาพการศึกษาไปพร้อมๆ กับทิศทางการพัฒนาประเทศไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ที่ต้องการเน้นการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยนวัตกรรม เป็นผลผลิตที่จะผลักดันรายได้ระดับสูงให้กับประเทศชาติ (Productivity and Innovation Driven) จะต้องทำให้ผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนรู้เพื่อให้มีทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ คือ สอดแทรกทักษะแห่งศตวรรษที่ ๒๑ เข้าไปในทุกวิชาแกนหลัก โดยทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรมจะเป็นตัวกำหนดความพร้อมของผู้เรียนเข้าสู่โลกการทำงาน ได้แก่ ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และนวัตกรรม การคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา การสื่อสารและการร่วมมือ มีทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี มีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและปฏิบัติงานได้หลากหลายและมีทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ได้แก่ ความยืดหยุ่นและการปรับตัว การริเริ่มสร้างสรรค์และเป็นตัวของตัวเอง ทักษะสังคมและสังคมข้ามวัฒนธรรม การเป็นผู้สร้างหรือผู้ผลิต (Productivity) และความรับผิดชอบเชื่อถือได้ (Accountability) และภาวะผู้นำและความรับผิดชอบ (Responsibility)^๒ แต่ในสภาพปัจจุบันคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทยยังอยู่ในระดับค่อนข้างต่ำ เมื่อพิจารณาคะแนนผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐานและผลคะแนนจากการทดสอบโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) ปัญหาเกิดจากข้อจำกัดเรื่องหลักสูตรและระบบการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นการสอนเนื้อหา

^๑ กุลวิภา ชีพรับสุข, “ทิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑”, วารสารวิจัยการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา, ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (๒๕๕๗) : ๕.

^๒ วิจารย์ พานิช, วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร: ตลาดาพับลิเคชั่น, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๙.

สาระ และความจำมากกว่าการพัฒนาทักษะและสมรรถนะ ปัญหาด้านคุณธรรม จริยธรรม การสอนเน้นความรู้สามัญ และทางอาชีพที่เน้นการท่องจำ และวัดผลในเรื่องเนื้อหาไม่ได้ฝึกการคิด วิเคราะห์ สังเคราะห์ วิจัย ละเลยการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ ทำให้ผู้เรียนไม่ได้แสดงออกความเป็นตัวของตัวเองหรือคิดสร้างสรรค์^๓

การปฏิรูปการเรียนรู้จึงต้องยึดหลักผู้เรียนสำคัญ ครูควรส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพเชื่อมโยงสู่ชีวิตจริง เป็นการเรียนรู้เพื่อเผชิญความเปลี่ยนแปลงซึ่งเน้นที่การปฏิบัติ (active learning) ผ่านกระบวนการคิด ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่าน เขียน การสื่อสาร การคิดวิเคราะห์ คิดอย่างมีวิจารณญาณ อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การแก้ปัญหา การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษามีความรู้ ทักษะพื้นฐาน และเจตคติที่ดีต่องานอาชีพ มีความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

การเรียนรู้อย่างต่อเนื่องหลังเข้าสู่อาชีพครูจึงเป็นสิ่งสำคัญ แนวคิดของการพัฒนาครูในลักษณะของการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (Professional Learning Community : PLC) เป็นการเรียนรู้และทำงานสู่เป้าหมายและความรับผิดชอบด้วยการพัฒนาทางวิชาชีพสู่ภาวะความเป็นครูของชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยเน้นการพัฒนาบนฐานงานจริง^๔ นับว่าเป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตของครูในยุคศตวรรษที่ ๒๑ให้ครูรวมตัวกันเป็นชุมชนร่วมกันดำเนินการลงมือทำสร้างสรรค์นวัตกรรมแลกเปลี่ยนประสบการณ์การจัดการเรียนรู้ ที่จะช่วยนำสู่การตั้งโจทย์และทำวิจัยในชั้นเรียน ออกแบบวิธีวิทยาการวิจัย การเก็บข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการสังเคราะห์ผลการวิจัยออกมาเป็นความรู้ใหม่ที่เชื่อมโยงกับบริบทความเป็นจริงของสังคม เชื่อมโยงสู่ชีวิตจริงของผู้เรียน^๕

ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) เพื่อให้ครูมีการพัฒนาความรู้ มีทักษะ และมีเจตคติที่ดีต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยมีเป้าหมายสำคัญเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้จากการปฏิบัติ การถอดบทเรียน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง เป็นการบูรณาการสู่การทำงานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนตามปกติ และเป็นการพัฒนาที่

^๓ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี ๒๕๖๐, (นนทบุรี: บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๖๐), หน้า ๖๙-๗๑.

^๔ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย ๔.๐เพื่อการมีงานทำแห่งศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร:โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๖๗), หน้า ๖.

^๕ DuFour, R. “What is professional learning community?,” Educational Leadership, (2004) p.p. 6-14.

เชื่อมโยงสัมพันธ์สู่การพัฒนาคุณภาพของครูผู้สอนและนักเรียน โดยให้ครูได้เรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์นวัตกรรมการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาและแก้ปัญหาการเรียนรู้ตามสภาพจริง นักเรียนได้เรียนรู้ฝึกทักษะการเรียนรู้ผ่านกิจกรรมการปฏิบัติจริง พัฒนาเป็นผู้สร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ ครูจึงจำเป็นที่จะต้องพัฒนาตนเองเพื่อเข้าสู่ระบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับโลกแห่งการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยปฏิบัติงานเพื่อเป็นครูมืออาชีพ มีการค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้านวิชาการเพื่อพัฒนาตนเอง เตรียมความพร้อมเพื่อยอมรับการเปลี่ยนแปลง เปิดใจกว้าง เรียนรู้อย่างเท่าทันและรอบรู้ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกล มีความคิดสร้างสรรค์ในการสอน และปฏิบัติหน้าที่ด้วยจิตวิญญาณของความเป็นครู

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)
๒. เพื่อศึกษาผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านเจตคติของครู
๓. เพื่อประเมินคุณภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

วิธีการศึกษา

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา มีขั้นตอนการดำเนินการ ๔ ขั้นตอน โดยมีวิธีดำเนินการวิจัยในแต่ละขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ ๑ การศึกษาข้อมูลพื้นฐาน มีวิธีดำเนินการวิจัย คือ

๑. การศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ด้านเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรและการฝึกอบรม, การสอนผู้ใหญ่, ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง, ทฤษฎีการสร้างความรู้ด้วยตนเอง โดยการสร้างสรรค์ชิ้นงาน, การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ, มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน, การจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑, การออกแบบการจัดการเรียนรู้, การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑, การจัดการเรียนรู้ยุคไทยแลนด์ ๔.๐, การเรียนรู้เชิงรุกและชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

๒. การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการของครูในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ กลุ่มตัวอย่างจำนวน ๑๓๙ คน ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจงซึ่งปฏิบัติหน้าที่เป็นครูวิชาการโรงเรียน

๒.๒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการ พัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ

๒.๓ การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง

๒.๔ การวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ใช้สถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และพรรณนาความ

ผลที่ได้รับ คือ ข้อมูลสภาพปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ อยู่ในระดับปานกลาง และความต้องการในการพัฒนาอยู่ในระดับมาก สภาพปัจจุบันด้านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) อยู่ในระดับปานกลางและความต้องการอยู่ในระดับมาก ข้อเสนอแนะในภาพรวมมีความต้องการในการ พัฒนาการจัดการเรียนการสอน ผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) เพื่อพัฒนาคุณภาพ ผู้เรียน เพื่อพัฒนาการประกันคุณภาพการศึกษา และการพัฒนาวิทยฐานะที่สูงขึ้น และส่วนมากยังไม่มี ความรู้ความเข้าใจที่สามารถนำสู่การปฏิบัติจริงได้

ขั้นตอนที่ ๒ การพัฒนาหลักสูตร

ผู้วิจัยนำข้อมูลพื้นฐานที่ได้จากขั้นตอนที่ ๑ มาสร้างโครงสร้างหลักสูตรกำหนดองค์ประกอบของ หลักสูตร ได้แก่ ความสำคัญและปัญหา หลักการ จุดมุ่งหมายของหลักสูตรโครงสร้างของหลักสูตร ระยะเวลาของหลักสูตร แผนฝึกอบรม จุดมุ่งหมายเฉพาะ เนื้อหาการฝึกอบรม กิจกรรมการฝึกอบรม สื่อการฝึกอบรม วิธีวัดและประเมินผล และตารางฝึกอบรม โดยตรวจสอบความเหมาะสมและเป็นไปได้ของหลักสูตร ที่พัฒนาขึ้น ดังนี้

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล มีประสบการณ์ด้านการจัดทำหลักสูตรการพัฒนาคู และกลุ่มตัวอย่างได้มา โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน ๕ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบประเมินความเหมาะสมและแบบประเมินความสอดคล้อง ของโครงสร้างหลักสูตร

๓. การรวบรวมข้อมูลจากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำมาวิเคราะห์

๔. การวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีความสอดคล้อง

ผลที่ได้รับ คือ ผลการประเมินโครงสร้างหลักสูตร พบว่า มีคุณภาพอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๖ มีค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามมีค่า ๑.๐๐

ขั้นตอนที่ ๓ การทดลองใช้หลักสูตร

๑. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูที่ปฏิบัติหน้าที่สายงานการสอนในโรงเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี เขต ๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ กลุ่มตัวอย่างได้มาโดยการ

เลือกแบบเจาะจงซึ่งเป็นครูที่มีความสนใจและมีความต้องการในการพัฒนางานร่วมกันในรูปแบบชุมชนการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ จำนวน ๓๐ คน

๒. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ (๑) โครงร่างหลักสูตร ประกอบด้วยแผนฝึกอบรม ๔ แผน ได้แก่ วางแผนพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC), ลงมือปฏิบัติ, ศึกษาสังเกตผลการปฏิบัติงาน และสะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกัน (๒) แบบทดสอบความรู้ (๓) แบบประเมินแผนการจัดการเรียนรู้ (๔) แบบประเมินความสามารถในการจัดการเรียนรู้ (๕) แบบประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) (๖) แบบวัดเจตคติที่มีต่อหลักสูตรและการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) และ (๗) แบบประเมินหลักสูตร

๓. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยนำหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ให้กลุ่มตัวอย่างทดลองใช้จริง โดยมีการทดสอบความรู้ ก่อนและหลังการอบรม ประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การจัดการเรียนรู้ และการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ตอบแบบสอบถามวัดเจตคติ และแบบประเมินหลักสูตร

ขั้นตอนที่ ๔ การประเมินและปรับปรุงหลักสูตร

การประเมินหลักสูตรพิจารณาจาก ผลการวัดความรู้ ผลการประเมินความสามารถ ผลการประเมินเจตคติ ผลการประเมินหลักสูตร ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น เพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตร

ผลการศึกษา

๑. ผลการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๓๖$)

๒. ผลการประเมินการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยประเมินครูผู้เข้ารับการอบรม ๓ ด้าน ได้แก่ (๑) ด้านความรู้ของครูผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๓๐ คน ก่อนและหลังการฝึกอบรม โดยการทดสอบค่าที (t-test) พบว่า ผลการประเมินความรู้ของครูหลังการเข้ารับการอบรมสูงกว่าก่อนเข้ารับการอบรม อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ (๒) ด้านความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ พบว่า ผลการประเมินความสามารถในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) ส่วนผลการประเมินทักษะการจัดการเรียนรู้ พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างที่ทำหน้าที่เป็นครูต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้จำนวน ๖ คน ของกลุ่มสมาชิก จำนวน ๖ กลุ่ม พบว่า มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีมาก จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และจำนวน ๕ คน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้

เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยข้อมูลจากกลุ่มสมาชิก จำนวน ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๑๗$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และ (๓) ด้านเจตคติของครู ผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๒$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

๓. ผลการประเมินหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ด้านบริบท ด้านปัจจัยเบื้องต้น ด้านกระบวนการ และด้านผลผลิต ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = ๔.๐๙$) ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

อภิปรายผล

๑. ผลการพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ คือ มีคุณภาพความเหมาะสมในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะได้มีการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรอย่างเป็นระบบ มีหลักการและศึกษาแนวคิดจากนักการศึกษา และมีการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการของครู ทำให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกรอบแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรได้อย่างเหมาะสม ได้แก่ **ขั้นตอนที่ ๑** การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ของครู ข้อมูลดังกล่าวเป็นพื้นฐานสำคัญที่นำไปสู่การวางแผน การกำหนดแนวทางการพัฒนาองค์กรให้สอดคล้องกับสภาพที่เกิดขึ้นและสนองความต้องการขององค์กร **ขั้นตอนที่ ๒** การพัฒนาหลักสูตร โดยนำข้อมูลพื้นฐานจากขั้นตอนที่ ๑ มากำหนดเป็นองค์ประกอบของหลักสูตร และสร้างแผนฝึกอบรม ๔ แผน ได้แก่ แผนฝึกอบรมที่ ๑ วางแผนพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC), แผนฝึกอบรมที่ ๒ ลงมือปฏิบัติ, แผนฝึกอบรมที่ ๓ ศึกษาสังเกตผลการปฏิบัติงาน และแผนฝึกอบรมที่ ๔ สะท้อนผลการปฏิบัติงานร่วมกันโดยประยุกต์วงจรของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ๔ ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นวางแผน ขั้นลงมือปฏิบัติ ขั้นสังเกตผลการปฏิบัติ และขั้นสะท้อนผล **ขั้นตอนที่ ๓** การทดลองใช้หลักสูตร เป็นการนำหลักสูตรที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง และ **ขั้นตอนที่ ๔** การประเมินผลหลักสูตร โดยใช้รูปแบบของสตัฟเฟิลบีม (The Stufflebeam Model) จะพบบริบท ปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลผลิต^๖ จากการพัฒนาหลักสูตรตามแนวคิดดังกล่าว จะเห็นว่าในการพัฒนา

^๖ วิจารณ์ พานิช, *วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑*, (กรุงเทพมหานคร: ตาตาพับลิเคชั่น, ๒๕๕๕), หน้า ๑๓๙.

^๗ สุวิมล ว่องวานิช, *การวิจัยและประเมินความต้องการจำเป็น*, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘), หน้า ๒๘.

^๘ ประณัฐ กิจรุ่งเรือง, *ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษา แนวคิดสู่การปฏิบัติ*, (กรุงเทพมหานคร: M & N Design Printing, ๒๕๖๑), หน้า ๔๙-๕๐.

แต่ละชั้นต้องอาศัยวิธีการกระบวนการวิจัยที่ผสมผสานรูปแบบหรือใช้เทคนิควิธีเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพทุกขั้นตอนของการพัฒนา จะใช้การวิจัยเป็นกระบวนการในการหาคำตอบในแต่ละชั้น และผลการวิจัยในแต่ละชั้นจะนำไปสู่การพัฒนาในขั้นต่อไป^๙ ซึ่งส่งผลต่อการนำหลักสูตรไปใช้ ทำให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถเกิดการเรียนรู้ และสามารถปฏิบัติกิจกรรมตามหลักสูตรได้ครบทั้งกระบวนการเป็นไปตามจุดหมายของหลักสูตรที่เหมาะสมกับความต้องการในการพัฒนาของครูผู้เข้ารับการอบรมมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับ อุดุลย์ ไพโรจน์ ดำเนินการวิจัยเรื่องการพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของครูประถมศึกษาตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการเป็นครูก้าวไกล มีขั้นตอนการวิจัย ๔ ขั้นตอน ได้แก่ การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาค้นคว้าการใช้หลักสูตร และการประเมินหลักสูตร^{๑๐}

๒. อภิปรายผลการใช้หลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยประเมินครูผู้เข้ารับการอบรม ๓ ด้าน ดังนี้

๒.๑ ด้านความรู้ของครูผู้เข้ารับการอบรมในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างที่เข้ารับการอบรมตามหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) มีผลการประเมินหลังการอบรมสูงกว่าก่อนอบรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๕๐ แสดงว่าหลักสูตรที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพ สามารถพัฒนาให้ครูมีความรู้เพิ่มขึ้น เนื่องจากการพัฒนาหลักสูตรได้ข้อมูลจากการสำรวจสภาพปัญหาและความต้องการในการพัฒนาของครูมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดตามทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับผู้ใหญ่ คือ ความต้องการและความสนใจ จะทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีขึ้น การเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตผู้ใหญ่เป็นหลักสำคัญ การวิเคราะห์ประสบการณ์ของผู้ใหญ่เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่มีคุณค่า ซึ่งนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ทำงานแบบร่วมมือกันพัฒนาทำให้เกิดการเรียนรู้ได้ดีมากขึ้น และมีผลการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น^{๑๑}

๒.๒ ด้านความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า

^๙ ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิวัฒน์, ๒๕๖๑), หน้า ๒๘๗-๒๙.

^{๑๐} ขวดี ชูกำแพง, การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๔๘.

^{๑๑} อุดุลย์ ไพโรจน์, “การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของครูประถมศึกษาตามแนวคิดชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในการเป็นครูก้าวไกล”, ดุษฎีนิพนธ์ ปรัชญาคุณปัญญัตติ, (บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๘).

๒.๒.๑ ผลการประเมินทักษะการออกแบบการจัดการเรียนรู้ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะในกระบวนการพัฒนาครูตามแผนฝึกอบรมให้ครูเรียนรู้ความสำคัญเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ คือ ความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถและสมรรถนะในการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดความสำเร็จเท่าทันกับการเปลี่ยนแปลง^{๑๒} ซึ่งในการพัฒนาทักษะด้านการจัดการเรียนรู้ทำให้ครูปรับวิธีเรียน เปลี่ยนวิธีสอน โดยให้เด็กสร้างความรู้ด้วยตนเอง ส่วนครูต้องสอนให้น้อยลง แต่เป็นผู้เตรียมประสบการณ์การเรียนรู้ให้มากขึ้น^{๑๓} ซึ่งครูได้นำความรู้ดังกล่าวมาใช้ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ มีการพัฒนางานตามกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ใช้เทคนิคการทบทวนผลการปฏิบัติงาน (After Action Review : AAR) ทำให้ครูมีข้อมูลในการพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ ตามเป้าหมายการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรวณี ชัยเชาวรัตน์ เรื่อง สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า หลังการเข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ตามกระบวนการ นักศึกษาครูมีพัฒนาการ ด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้ โดยมึคะแนนเฉลี่ยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออกแบบการเรียนรู้สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .๐๕ และเห็นความสำคัญของการออกแบบการเรียนรู้ในระดับมาก^{๑๔}

๒.๒.๒ ผลการประเมินความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ พบว่า ครูกลุ่มตัวอย่างที่ทำหน้าที่เป็นครูต้นแบบในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน ๖ คน ของกลุ่ม จำนวน ๖ กลุ่ม มีผลการประเมินด้านทักษะความสามารถของครูในการจัดการเรียนรู้ อยู่ในระดับดีมาก จำนวน ๑ คน คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๖๗ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และจำนวน ๕ คน อยู่ในระดับดี คิดเป็นร้อยละ ๘๓.๓๓ ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจเป็นเพราะความแตกต่างทางด้านทักษะการจัดการเรียนรู้ซึ่งหมายถึงความสามารถในการปฏิบัติการสอนด้านต่าง ๆ^{๑๕} ดังนั้น การที่จะมีทักษะการจัดการเรียนรู้จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีความรู้ในเรื่องที่จะสอน วิธีการสอนและเทคนิคต่าง ๆ ในการสอน จึงส่งเสริมสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ปฏิบัติกิจกรรมตามลำดับขั้นของแผนฝึกอบรม ได้แก่ การวิเคราะห์สภาพปัญหาการเรียนรู้ของนักเรียน

^{๑๒} สุวัฒน์ วัฒนวงศ์, จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕), หน้า ๒๕๕๕-๒๕๕๖.

^{๑๓} สิทธิพล อาจอินทร์, ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๐), หน้า ๔๓.

^{๑๔} พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์, การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑, (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘), หน้า ๑๑-๑๒.

^{๑๕} เรวณี ชัยเชาวรัตน์, “สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”, วารสารครูศาสตร์, ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๔ (๒๕๖๐): ๑๔๒-๑๖๓.

ตั้งประเด็นการพัฒนา จัดทำกำหนดการเรียนรู้ของกลุ่ม PLC มีการศึกษาสาระความรู้ที่เกี่ยวข้อง ออกแบบการจัดการเรียนรู้ เขียนแผนการจัดการเรียนรู้ AAR แผนการจัดการเรียนรู้ นำแผนการจัดการเรียนรู้ไปจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน มีการสังเกตการณ์สอน AAR ผลการจัดการเรียนการสอน และจัดทำรายงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ส่งผลให้ครูมีพัฒนาการในการจัดการเรียนรู้ สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาวดี ปกครอง เรื่อง การพัฒนาระบบพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ผลการใช้ระบบการพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้เพื่อการอ่านออกเขียนได้ของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาโดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนรู้ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด นักเรียนมีความสามารถด้านการอ่านออกเขียนได้หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน^{๑๖}

๒.๒.๓ ผลการประเมินความสามารถในการปฏิบัติกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยข้อมูลจากกลุ่ม PLC จำนวน ๖ กลุ่ม กลุ่มละ ๕ คน พบว่า ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ย ๔.๑๗ อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อาจเป็นเพราะการใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ในการอบรมครูเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ทำให้ครูเห็นความสำคัญของการพัฒนาวิชาชีพซึ่งเป็นกระบวนการในการเรียนรู้และพัฒนาความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานของครูอย่างต่อเนื่อง และจากผลการสำรวจความต้องการของครู ครูส่วนมากมีความต้องการให้มีชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) โดยสอดคล้องกับแนวคิดของฮอร์ด (Hord) ได้ทำการสังเคราะห์รายงานการวิจัยเกี่ยวกับโรงเรียนที่มีชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ สรุปผลดีต่อครู ได้แก่ เพิ่มการกระตือรือร้นที่จะปฏิบัติให้บรรลุพันธกิจ ร่วมรับผิดชอบเป็นกลุ่มต่อผลสำเร็จของนักเรียน มีการค้นพบความรู้และความเชื่อใหม่ๆ เกี่ยวกับวิธีการสอน เข้าใจเนื้อหาสาระที่ต้องสอนดีขึ้น รับทราบข้อมูลสารสนเทศต่างๆ ที่จำเป็นต่อวิชาชีพได้อย่างกว้างขวางและรวดเร็ว เพิ่มขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้สูงขึ้น มีความผูกพันที่จะสร้างการเปลี่ยนแปลงใหม่ๆ ให้เด่นชัดและยั่งยืนอย่างเป็นระบบ^{๑๗}

๒.๓ ด้านเจตคติของครูที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ครูมีเจตคติในภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกข้อ สืบเนื่องมาจากการฝึกอบรมครั้งนี้ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ครูในยุคศตวรรษที่ ๒๑ จึงต้องมีความรู้ความสามารถและทักษะในการจัดการเรียนรู้ มีความเชี่ยวชาญในเนื้อหาวิชาที่สอน มีความคิดสร้างสรรค์

^{๑๖} ทัศนยา แหมมณี, ศาสตราจารย์, (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑), หน้า ๓๘๖.

^{๑๗} Hord, S.M., *Professional Learning Communities : Communities of Inquiry and Improvement*, (Austin : Southwest Education Development Laboratory., 1997, (p.p.33-44)

ในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การใช้สื่อและแหล่งเรียนรู้ การใช้เทคโนโลยีทักษะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ อย่างต่อเนื่อง และมีชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) เพื่อเป็นเครือข่ายให้ครูได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการพัฒนาการจัดการเรียนรู้^{๑๘}

๓. ผลการประเมินคุณภาพหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย ๔.๐๙ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เนื่องจากครูมีการเรียนรู้ในฐานการปฏิบัติงานจริง ให้ความสำคัญในการร่วมมือพัฒนาการศึกษาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงการเรียนการสอนในศตวรรษที่ ๒๑ ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ซึ่งเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพครูในศตวรรษที่ ๒๑ สอดคล้องกับการวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา พบว่า รูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ มี (๑) ขั้นเตรียมการ ประเมินสมรรถนะเชิงวิชาชีพครู วิเคราะห์ความต้องการของครู และการจัดตั้งกลุ่มร่วมกัน (๒) ขั้นวางแผน มีการวางแผนร่วมกันในการจัดการเรียนรู้ (๓) ขั้นดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ (๔) ขั้นประเมินผล และ (๕) ขั้นสะท้อนผล และครูได้ปฏิบัติตามกิจกรรมตามลำดับขั้นของแผนฝึกอบรม ทำให้ครูมีความรู้ มีทักษะปฏิบัติตามสถานการณ์จริง มีผลงานการพัฒนาการจัดการเรียนรู้^{๑๙}

ข้อเสนอแนะทั่วไป

๑. ควรมีการศึกษาทำความเข้าใจ ก่อนนำหลักสูตรไปใช้ สามารถนำไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้

๒. ควรปฏิบัติให้ครบทุกขั้นตอนตามหลักสูตร ในแต่ละแผนควรให้เกิดชิ้นงานในการเรียนรู้ร่วมกันตามกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

๓. ควรมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องให้เป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานโดยการเรียนรู้เพื่อพัฒนานวัตกรรมการเรียนรู้ วิธีการสอน เทคนิคการสอนควบคู่กับงานการสอนของครู ในรูปแบบการทำงานแบบมีส่วนร่วมในชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC)

^{๑๘} สิริทิพย์ อาจอินทร์, ศาสตราจารย์และศิลปการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑, (ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๐), หน้า ๗๐.

^{๑๙} ปองทิพย์ เทพอารีย์, “การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา”, วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๓) : ๒๙๑.

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

๑. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการสอนที่ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ ให้นักเรียนและความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู
๒. ควรมีการศึกษาปัจจัยในการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเกิดเป็นวัฒนธรรมการทำงานใหม่ในสถานศึกษา

บรรณานุกรม

- กุลวิภา ชีพรับสุข. “ทิศทางการศึกษาในศตวรรษที่ ๒๑”. วารสารวิจัยการศึกษา สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. ปีที่ ๒ ฉบับที่ ๔ (๒๕๕๗) : ๕
- ชวลิต ชูกำแหง. การวิจัยและพัฒนาหลักสูตร แนวคิดและกระบวนการ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. การพัฒนาหลักสูตร ทฤษฎีสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์วิวัฒน์, ๒๕๖๑.
- ทศนา แคมมณี. ศาสตร์การสอน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๖๑.
- ปรณัฐ กิจรุ่งเรือง. ชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพครู กลยุทธ์การยกระดับคุณภาพการศึกษาแนวคิดสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : M & N Design Printing, ๒๕๖๑.
- ปองทิพย์ เทพอารีย์. การพัฒนารูปแบบชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำหรับครูประถมศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย. ปีที่ ๖ ฉบับที่ ๒ (๒๕๕๗) : ๒๙๑
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๘.
- เรวณี ชัยเชาวรัตน์. สมรรถนะด้านการออกแบบการเรียนการสอนของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมเป็นสมาชิกชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC). วารสารครุศาสตร์. ปีที่ ๔๕ ฉบับที่ ๔ (๒๕๖๐) : ๑๔๒-๑๖๓
- วิจารณ์ พานิช. วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ ๒๑. กรุงเทพมหานคร : ตาต้าพับลิเคชั่น, ๒๕๕๕.
- สุวิมล ว่องวาณิช. การวิจัยและประเมินความต้องการจำเป็น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๔๘.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาเพื่อการฝึกอบรมผู้ใหญ่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, ๒๕๕๕.
- สิทธิพล อาจอินทร์. ศาสตร์และศิลป์การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑. ขอนแก่น : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ๒๕๖๐.

การพัฒนาหลักสูตรการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ ๒๑ โดยใช้กระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ฯ ๒๕๕

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. **สมรรถนะการศึกษาไทยในเวทีสากล ปี ๒๕๖๐**. นนทบุรี : บริษัท ๒๑ เซ็นจูรี จำกัด, ๒๕๖๐.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. **การขับเคลื่อนการศึกษามัธยมศึกษาไทย ๔.๐ เพื่อการ มีงานทำแห่งศตวรรษที่ ๒๑**. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, ๒๕๖๐.

อดุลย์ ไพโรจน์. **การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรมของครูประถมศึกษา ตามแนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพ (PLC) ในการเป็นครูวิจัย, ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, ๒๕๕๘.**

DuFour, R. “ **What is professional learning community?**,” Educational Leadership, 2004.

Hord, S.M., **Professional Learning Communities**. Communities of Inquiry and Improvement. Austin : Southwest Education Development Laboratory, 1997.